

Wojciech Jekiel

Działalność Instytutu Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców UW "Polonicum"

Biuletyn Polonistyczny 28/3-4 (97-98), 130-135

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUTU JĘZYKA I KULTURY POLSKIEJ
DLA CUDZOZIEMCÓW
UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO
"POLONICUM"
W LATACH 1981-1984

Od roku 1974 "Polonicum" jest instytutem działającym w ramach Wydziału Polonistyki UW. Dyrektorem Instytutu w latach 1981-1984 była prof. Barbara Bartnicka; od 1 października 1984 funkcję tę objął doc. dr hab. Cezariusz Rowiński. Przewodniczącym Rady Naukowej, sprawującej opiekę naukową nad działalnością "Polonicum", był w tym okresie prof. Józef Magnuszewski. Jesienią 1984 wybrana została nowa Rada Instytutu, a jej przewodniczącą - prof. Janina Kulczycka-Saloni.

I. Kursy wakacyjne

Najważniejszym bodajże osiągnięciem "Polonicum" w omawianym okresie było zorganizowanie i przeprowadzenie kursów języka i kultury polskiej dla polonistów i sławistów zagranicznych. "Polonicum" organizuje trzy takie kursy rocznie: czterotygodniowy kurs dla studentów polonistyki i sławistyki, który odbywa się w sierpniu, w skrócie nazywany kursem "A"; trzytygodniowy - wrześniowy - kurs dla czynnych polonistów - wykładowców, lektorów, doktorantów, tłumaczy, pracowników wydawnictw - kurs "B" (czasem noszący miano "kursu profesorskiego"); trzytygodniowy zimowy kurs dla polonistów i sławistów włoskich, organizowany w okresie zimowej sesji egzaminacyjnej i przerwy międzysemestralnej, tzn. na przełomie stycznia i lutego. Na ten kurs studenci włoscy przyjeżdżają pod opiekę swoich profesorów sławistów i polonistów. W trudnych latach 1981-1984 wszystkie te kursy od-

były się w zasadzie normalnie, jedynie "kurs włoski" z roku 1982 został przesunięty w czasie, tzn. jego uczestnicy nie przyjechali w styczniu, lecz zostali przyjęci dodatkowo na kurs "A" - w sierpniu tegoż roku.

A oto dane liczbowe:

Rok	kurs A		kurs B		kurs włoski	
	liczba uczestn.	liczba krajów	liczba uczestn.	liczba krajów	liczba studentów	liczba profesorów
1981	147	22	50	10	19	3
1982	112	15	32	11	-	-
1983	154	21	46	11	17	2
1984	160	22	66	15	15	1

Na kursach studenckich, sierpniowych, najliczniejsze są grupy uczestników z Francji, NRD, RFN i Włoch, na kursach "profesorskich", wrześniowych, jest zawsze sporo uczestników z NRD i z Francji, zaś w r. 1984 bardzo liczna była grupa polonistów radzieckich. W r. 1983 po raz pierwszy w dziejach kursów wakacyjnych pojawili się w "Polonicum" goście z Chin i wydaje się, że poloniści chińscy będą już odtąd przyjeżdżać często i systematycznie. Innym ważnym zjawiskiem jest to, że uczestnicy kursów sierpniowych po jakimś czasie przyjeżdżają ponownie, już jako doktoranci lub pracownicy naukowcy na wrześniowe kursy "profesorskie". Wśród pracowników naukowych "Polonicum" ma wiernych przyjaciół, którzy pojawiają się na letnich kursach często i od dawna: w 1983 r. na kurs wrześniowy przyjechał doc. Jiří Damborsky z Ostrawy, w roku 1984 - prof. Dorothea Müller-Ott z Wiednia, oboje są weteranami kursu wakacyjnego UW zorganizowanego w 1956 r.

2. Lektoraty dla studentów i stażystów

Działalność dydaktyczna "Polonicum" nie ogranicza się do kursów letnich i zimowych. W ciągu roku akademickiego prowadzone są lektoraty języka polskiego dla studentów-cudzoziemców odbywających regularne studia na UW, AM, ASP i Akademii Muzycznej oraz dla stażystów-cudzoziemców, odbywających staże naukowe w uczelniach warszawskich i PAN. Liczba cudzoziemców korzystających z lektoratów prowadzonych w "Polonicum" zmieniała się w ciągu ostatnich czterech lat, przeciętnie było około 100 studentów i 100 stażystów rocznie. Studenci-cudzoziemcy mają obowiązek uczęszczania na lektorat języka polskiego, podczas gdy dla stażystów są to zajęcia nieobowiązkowe. "Polonicum" prowadzi też wykłady z historii kultury polskiej, polskiej literatury współczesnej i wiedzy o języku.

3. Podręczniki do nauki języka polskiego

"Polonicum" wydało dotychczas 19 publikacji służących nauczaniu języka polskiego jako obcego; niektóre z nich były wielokrotnie wznawiane. Pod koniec roku 1984 ukazał się nowy podręcznik dla cudzoziemców "Uczymy się polskiego", wydany przez Wiedzę Powazeczną, a opracowany przez działający pod auspicjami "Polonicum" zespół w składzie: Barbara Bartnicka, Wojciech Jekiel, Marian Jurkowski, Danuta Wasilewska i Krzysztof Wrocławski. Będzie on wydany także w wersjach (czy mutacjach) obcojęzycznych, dostosowanych do potrzeb odbiorcy pochodzącego z określonego obszaru językowego. Wersja włoska, której współautorką jest prof. Maria Di Salvo z Uniwersytetu w Pavi, jest w trakcie opracowywania redakcyjnego w wydawnictwie, podobnie wersja francuska (współautor - dr Ludomir Przystaszewski z UW). Ukończona jest wersja niemiecka (współautor - mgr Klaus Marten z Uniwersy-

tetu im. Humboldta w Berlinie), na ukończeniu wersja rosyjska (współautorka - doc. Tatiana Tichomirowa z Uniwersytetu im. Łomonosowa w Moskwie), wersja angielska (współautor - dr J. Skowroński z UAM) jest w przygotowaniu.

Inną przygotowywaną przez "Polonicum" publikacją jest praca zbiorowa "Vademecum lektora języka polskiego", będąca wynikiem prac badawczych i doświadczeń praktycznych zespołu pracowników Instytutu w zakresie metodyki nauczania języka polskiego jako obcego oraz metodyki nauczania historii literatury i kultury polskiej cudzoziemców.

4. Szkolenie lektorów

Do roku 1981 "Polonicum" organizowało zajęcia szkoleniowe dla kandydatów na lektorów języka polskiego jako obcego. Od roku 1982 zajęcia te prowadzi, utworzone na Wydziale Polonistycznym UW, Podyplomowe Studium Języka Polskiego jako Obcego. "Polonicum" ściśle współpracuje z tym Studium udzielając mu pomocy organizacyjnej i dydaktycznej. Pracownicy "Polonicum" prowadzą zajęcia dla kandydatów na lektorów, zwłaszcza praktyczne, a także biorą udział w przygotowaniu programu Studium, w rozmowach kwalifikacyjnych, w przeprowadzaniu egzaminów itp.

5. Kontakty z polonistyką zagraniczną

"Polonicum" zaopatruje zagraniczne placówki polonistyczne i sławistyczne w podręczniki do nauki języka polskiego i inne pomoce naukowe, w literaturę naukową i czasopisma. Wysyłkę objętych jest obecnie około 140 placówek zagranicznych - w najszerszym zakresie lektoraty języka polskiego prowadzone przez lektorów delegowanych z kraju (w liczbie 62), ponadto 10 działających za granicą czytelni polskich i ośrodków kultury polskiej,

"Polonicum" kontynuuje także gromadzenie materiałów bibliograficznych i biograficznych na temat polonistyki zagranicznej, a także informacji o strukturze organizacyjnej placówek slawistycznych i polonistycznych na uniwersytetach zagranicznych (por. BP 1979 z. 3, artykuł E. Welezińskiej).

6. Zespół "Polonicum"

W Instytucie zatrudnionych jest 20 pracowników naukowo-dydaktycznych: doc. dr hab. Cezariusz Rowiński, dr Anna Mazanek, dr Ewa Pieńkowska-Rohozińska, dr Eulalia Teklińska-Kotulska, dr Wojciech Jekiel, mgr Barbara Janowska, mgr Lidia Kacprzak, mgr Maria Kuc, mgr Anna Kiermut, mgr Danuta Małag-Chylińska, mgr Marek Gołkowski. Na studium doktoranckim jest mgr Joanna Fabisiak.

Na placówkach zagranicznych przebywają: doc. dr hab. Witold Cienkowski (Heidelberg), dr Andrzej Zieliński (Mediolan, Uniwersytet Państwowy), dr Magdalena Foland-Kugler (Bloomington), mgr Teresa Garnysz-Kozłowska (Paryż, Sorbona), mgr Danuta Wasilewska (Moskwa, Uniwersytet im. Łomonosowa), mgr Mirosław Jelonkiewicz (New Delhi), mgr Irena Putka (Florencja). Ponadto mgr Małgorzata Majewska, przebywająca na stypendium w Meksyku, prowadzi lektorat języka polskiego na Uniwersytecie w Mexico City.

Część zajęć dydaktycznych w "Polonicum", szczególnie na kursach wakacyjnych, prowadzą pracownicy naukowo-dydaktyczni spoza Instytutu, przede wszystkim Instytutu Literatury Polskiej i Instytutu Języka Polskiego Wydziału Polonistyki, a także Wydziału Dziennikarstwa i Instytutu Lingwistyki Stosowanej.

W roku akad. 1982/1983 odeszła na emeryturę mgr Teresa Iglíkowska, współautorka podręcznika "Język polski dla cudzo-

ziemców", autorka kilku zbiorów ćwiczeń i innych pomocy naukowych do nauczania języka polskiego jako obcego. Mgr Iglukowska w czasie swej dwudziestoletniej pracy w "Polonicum" położyła duże zasługi nie tylko w dziedzinie propagowania języka polskiego i kultury polskiej wśród cudzoziemców, ale i na polu przygotowywania i wyszkolenia sporej grupy polonistów specjalizujących się w nauczaniu języka polskiego jako obcego.

Wojciech Jekiel

LITTERARIA W ODDZIALE RĘKOPISÓW BIBLIOTEKI JAGIELLOŃSKIEJ /nabytki z lat 1980-1983/

Przystępując do omówienia rękopisów, które zostały wstępnie opracowane i wpisane do accesji naszego Oddziału od początku 1980 do końca 1983 r. stwierdzić należy, że Biblioteka Jagiellońska nie specjalizuje się w gromadzeniu materiałów literackich. Nie znaczy to, że ich nie gromadzimy. Pozyskujemy litteraria jednak głównie z darów samych twórców lub ich spadkobierców.

W zestawieniu kolejność przedstawiania rękopisów uzależniona jest od daty wpisu do accesji Oddziału. Numer wpisu w księdze przybytków (akcesyjnej), łamany przez rok wpływu jest jednocześnie tymczasową sygnaturą rękopisu.

Najstarsze rękopisy pochodzą z XIV w., najnowsze - z 1981 r. Obok utworów literackich (wiersze, dramaty, opowiadania) odnaleźć można wstępy i opracowania krytycznoliterackie do wydań poszczególnych dzieł. To wszystko zamyka pokaźna ilościowo, jak i niezwykle z punktu widzenia poznawczego ważna, korespondencja.